

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a Mgr. Ondřeje Mrákoty v právní věci žalobce: **Schindler CZ, a.s.**, se sídlem Řevnická 170/4, Praha 5, zast. Mgr. Eliškou Barthelemy, advokátkou se sídlem Voršílská 10, Praha 1, proti žalovanému: **Státní úřad inspekce práce**, se sídlem Horní náměstí 103/2, Opava, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 18. 5. 2016, č. j. 5 A 169/2012 - 62,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení rozsudku Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), kterým byla zamítnuta žaloba proti rozhodnutí žalovaného, jímž bylo zamítnuto odvolání a potvrzeno rozhodnutí Oblastního inspektorátu práce pro hlavní město Prahu (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 11. 5. 2012, č. j. 4851/3.30/0610/12/14.3, kterým byla stěžovateli za spáchání správních deliktů na úseku bezpečnosti práce podle § 30 odst. 1 písm. q) a r) zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o inspekci“), uložena pokuta ve výši 200 000 Kč a povinnost uhradit náklady řízení v částce 1000 Kč.

I. Vymezení věci

Stěžovatel prováděl jakožto zhotovitel stavebně montážní práce pro Bytové družstvo Boloňská 303 na základě smlouvy o dílo.

Ve dnech 9. 9. - 24. 11. správní orgán I. stupně provedl u stěžovatele kontrolu dodržování právních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci při provozování technických zdvihacích zařízení. Kontrola byla provedena v souvislosti s vyšetřováním příčin a okolností nehodové události dne 9. 9. 2011, při níž došlo ke vzniku úrazu I.C.

Při kontrole bylo zjištěno porušení několika povinností vyplývajících z právních předpisů:

Správního deliktu dle § 30 odst. 1 písm. q) zákona o inspekci práce se stěžovatel dopustil tím, že dne 9. 9. 2011 (tj. v den vzniku pracovního úrazu pana I. C.) jako zhotovitel stavebně montážních prací pro jinou právnickou osobu nezajistil vybavení pracoviště pro bezpečný výkon práce a nedodržel další požadavky kladené na bezpečnost a ochranu zdraví tím, že připustil, aby demontáž staré technologie výtahu a následnou úpravu části výtahové kabiny na montážní plošinu, která byla dočasně používána za účelem dopravy materiálu a osob ve výtahové šachtě, prováděl smluvní zhotovitel – společnost SAM, s.r.o., který není pro tyto činnosti odborně způsobilý; tímto jednáním nesplnil povinnost vyplývající z § 3 odst. 1 a 2 písm. g) a p) zákona č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), v návaznosti k povinnostem stanoveným v § 3 odst. 1 písm. e) nařízení vlády č. 378/2001 Sb., kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a nářadí; stěžovatel rovněž nezajistil pro práci na plošině bezpečnost a ochranu zdraví při práci ve výšce, když nezajistil osoby provádějící montážní práce proti pádu technickou konstrukcí, neboť plošina nebyla vybavena prostředky kolektivní ochrany, konkrétně zábradlím s výškou horní tyče nejméně 1,1 m nad podlahou a střední příčkou zábradlí, případně jinou vhodnou výplní, chybělo zajištění proti podklouznutí, tj. ochranná zarážka (lišta) u podlahy plošiny o výšce minimálně 0,15 m. Tímto jednáním stěžovatel nesplnil svou povinnost vyplývající z § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 309/2006 Sb. v návaznosti na povinnosti stanovené v § 3 odst. 1 písm. b) a odst. 2 a § 4 nařízení vlády č. 362/2005 Sb., o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky a v bodu I. 4. Přílohy k tomuto nařízení.

Správního deliktu dle § 30 odst. 1 písm. r) zákona o inspekci práce se stěžovatel dopustil tím, že nezajistil řádné vedení provozní dokumentace, zejména provozního deníku montážní plošiny, nestanovil odpovědné osoby k obsluze, k provádění funkčních prohlídek zařízení před zahájením provozu a odpovědné odborně způsobilé osoby k provádění funkčních kontrol a zkoušek před uvedením zařízení do provozu včetně stanovení povinností zapisování výsledků z těchto kontrol a nestanovil jejich rozsah; tímto jednáním nesplnil svou povinnost vyplývající z § 3 odst. 2 písm. f) zákona č. 309/2006 Sb. v návaznosti k povinnostem stanoveným v § 4 odst. 1, 2 a 3 nařízení vlády č. 378/2001 Sb. a § 3 odst. 3 písm. b) a odst. 4 písm. a) nařízení vlády č. 101/2005 Sb.

pokračování

Za rozhodující pro stanovení odpovědnosti vzal správní orgán I. stupně skutečnost, že stěžovatel, který prováděl jako hlavní zhotovitel stavebně montážní činnosti na základě závazkového smluvního vztahu pro třetí osobu, a zdvihací zařízení od této osoby za účelem rekonstrukce převzal, je plně odpovědný za jeho další provoz. Správní orgán označil názor znalce, že se na demontáž nevztahuje § 3 odst. 1 vyhlášky č. 19/1979 Sb., kterou se určují vyhrazená zdvihací zařízení a stanoví některé podmínky k zajištění jejich bezpečnosti, a tedy že společnost, která bude bezpečnostní prvky z vyhrazeného technického zařízení odstraňovat, nemusí disponovat příslušným oprávněním, za neakceptovatelný z hlediska bezpečnosti práce. Znalec se dle správního orgánu nezabýval spornými otázkami, kdy a za jakých podmínek bylo vyrobeno a užíváno vyhrazené zdvihací zařízení – montážní plošina (tvrzení znalce zpochybňuje také skutečnost, že byl v minulosti vedoucím pracovníkem stěžovatele). Při určování výše pokuty správní orgán postupoval dle § 36 odst. 1 zákona o inspekci práce a hodnotil skutečnosti zjištěné při kontrole, skutečnosti vyplývající z obchodního rejstříku a ze sbírky listin a podklady zaslané stěžovatelem; posoudil význam bezpečnosti práce, závažnost spáchaných deliktů a polehčující a přitěžující okolnosti.

Žalovaný zamítl odvolání s tím, že pokuta byla uložena v souladu se zákonem a byla řádně odůvodněna. Uvedl, že montážní plošina, která vznikla odstraněním stěn kabiny výtahu a všech jejích částí, je vyhrazeným zdvihacím zařízením ve smyslu § 2 odst. 1 písm. c) vyhlášky č. 19/1979 Sb. Demontáží výtahu vzniklo vyhrazené zdvihací zařízení odlišné od původního, přičemž původní výtah byl rovněž vyhrazeným zdvihacím zařízením dle § 2 odst. 1 písm. e) vyhlášky č. 19/1979 Sb.; mezi vyhrazenými zdvihacími zařízeními jsou pracovní plošiny s výškou zdvihu nad 3 m výslovně uvedeny. Žalovaný se neztotožnil s vyjádřením znalce Vaňka a poznamenal, že se nejedná o znalecký posudek z důvodu nesplnění formálních náležitostí – znalec, který byl mimo jiné bývalým zaměstnancem stěžovatele, ve vyjádření neuvedl, z jakých podkladů (skutečností) vycházel. Žalovaný zdůraznil, že podle rozhodnutí o stavebním povolení prováděl stavbu stěžovatel. Hlavním stavbyvedoucím, jehož povinností je mimo jiné zajistit dodržování povinností k ochraně života, zdraví, životního prostředí a bezpečnosti práce vyplývajících ze zvláštních právních předpisů (k nimž se bezesporu řadí i zákon č. 309/2006 Sb.), byl pan M. H., vedoucí oddělení montáží a pověřený montážní mistr stěžovatele; výrobu montážní plošiny započal F. J. (montážní mistr stěžovatele), demontáž opláštění kabiny výtahu za účelem zřízení montážní plošiny nicméně provedli zaměstnanci smluvního zhotovitele. Jelikož předmětné činnosti nesměřovaly k likvidaci existujícího výtahu, ale jeho nahrazení montážní plošinou, tj. vyhrazeným zdvihacím zařízením, bylo nutné mít po celou dobu jeho výroby příslušné oprávnění. Smluvní zhotovitel však nebyl k demontáži odborně způsobilý, neboť neměl oprávnění dle § 3 vyhlášky č. 19/1979 Sb.

Žalovaný konstatoval, že smluvní přenesení odpovědnosti ze stěžovatele na smluvního zhotovitele je pro určení odpovědnosti irelevantní. Jelikož montážní mistr stěžovatele ani jiný jeho zaměstnanec nebyl přítomen ani první jízdě montážní plošiny, nemohl stěžovatel splnit povinnost zajištění řádného vedení provozní dokumentace zejména provozního deníku montážní plošiny, stanovení odpovědné osoby k obsluze, k provádění funkčních prohlídek zařízení před zahájením provozu a odpovědné odborně způsobilé osoby k provádění funkčních kontrol a zkoušek před uvedením zařízení

do provozu včetně stanovení povinností zapisování výsledků z těchto kontrol a stanovení jejich rozsahu.

Žalobu proti rozhodnutí žalovaného městský soud rozsudkem nyní napadeným kasační stížností zamítl.

Soud se podrobně zabýval především povahou montážní plošiny, neboť od vyřešení této otázky se následně odvíjely další žalobní námitky. Námitku, že montážní plošinu nelze považovat za vyhrazené technické zařízení a že k práci s ní ani k její výrobě není zapotřebí zvláštního oprávnění dle vyhlášky č. 19/1979 Sb., shledal nedůvodnou; poté konstatoval, že k jakékoli činnosti související s vyhrazenou montážní plošinou bylo nezbytné příslušné oprávnění, avšak společnost SAM, s. r. o., která pro stěžovatele práci prováděla, takovým oprávněním nedisponovala; její zaměstnanci, kteří demontáž fyzicky prováděli, nebyli odborně způsobilí. Městský soud dospěl k závěru, že stěžovatel tím, že připustil, aby demontáž výtahu a jeho úpravu provedla odborně nezpůsobilá osoba, spáchal správní delikt dle § 30 odst. 1 písm. q) zákona o inspekci práce. Dále soud poukázal na to, že zhotovitele stavby dle § 160 odst. 2 stavebního zákona dále stíhá povinnost provádět stavbu v souladu s rozhodnutím nebo jiným opatřením stavebního úřadu a s ověřenou projektovou dokumentací, dodržet obecné požadavky na výstavbu, popřípadě jiné technické předpisy a technické normy a zajistit dodržování povinností k ochraně života, zdraví, životního prostředí a bezpečnosti práce vyplývajících ze zvláštních právních předpisů, tedy i zákon č. 309/2006 Sb., který upravuje další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy. Stavbyvedoucímu, jímž byl pracovník stěžovatele, jsou dle § 153 odst. 1 stavebního zákona uloženy obdobné povinnosti. Nadto je stavbyvedoucí povinen zajistit řádné uspořádání staveniště a provoz na něm.

K námitce, že stěžovatel není provozovatelem montážní plošiny, soud uvedl, že provozovatelem je v obecné rovině fyzická nebo právnická osoba, která provozuje určité zařízení, tj. provádí činnosti, kterými se toto zařízení obsluhuje. V daném případě může být provozovatelem vzniklé plošiny (jakožto vyhrazeného zdvihacího zařízení) výlučně osoba disponující příslušným oprávněním k činnostem spojeným s takovými zařízeními, tj. stěžovatel, který výrobu plošiny započal a který je hlavním zhotovitelem stavby; jeho povinností bylo řádně vést provozní dokumentaci, stanovit obsluhovatele a odborně způsobilé osoby k provádění kontrol a zkoušek. Stěžovatel přitom nemohl přenést tuto ani další své povinnosti (např. povinnost vybavit plošinu prostředky kolektivní ochrany) na smluvního zhotovitele, neboť ten nebyl k jakýmkoli činnostem s plošinou odborně způsobilý.

Městský soud se zabýval i hodnocením posudku znalce, na který stěžovatel poukazoval; soud dospěl k závěru, že znalecký posudek nemůže prokázat opak zjištění žalovaného, neboť mimo oprávněnou námitku podjatosti znalce a nevěrohodnosti posudku je zásadní, že znalec se ve svém vyjádření zabýval pouze otázkou právní a nikoli skutkovou, neboť namísto posouzení skutečností, k nimž je třeba odborných znalostí, které úřední osoby nemají, podával právní výklad § 3 vyhlášky č. 19/1979 Sb., což mu

pokračování

nepřísluší. Městský soud dospěl k závěru, že rozhodnutí žalovaného bylo vydáno v souladu se zákonem a žalobu zamítl.

II. Podstatný obsah kasační stížnosti

V kasační stížnosti stěžovatel namítá, že v celém správním a soudním řízení nebylo prokazováno a bezpečně zjištěno, co vlastně skutkově bylo onou „montážní plošinou“. Tedy jaké zařízení či jeho torzo nebo soubor materiálu je označováno za montážní plošinu. Úplný popis „montážní plošiny“ ve spisech absentuje, stejně jako odborné posouzení toho, čím vlastně toto „zařízení“ bylo. Absence těchto zjištění je namítanou vadou dle § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). S povahou montážní plošiny a důvody, proč ji městský soud považuje za vyhrazené zdvihací zařízení, se soud vypořádal v jediném odstavci. Městský soud se ztotožnil se závěrem stěžovatele, že původní výtah, který byl nepochybně vyhrazeným zdvihacím zařízením, po provedené demontáži naplňoval definici vyhrazeného zdvihacího zařízení dle § 2 odst. 1, písm. e) vyhlášky č. 19/1979 Sb., kterou se určují vyhrazená zdvihací zařízení a stanoví některé podmínky k zajištění jejich bezpečnosti, ve znění pozdějších předpisů. Městský soud však následně uzavřel, že pozůstalé části původního výtahu (tj. rám a podlaha) tvoří pohyblivou pracovní plošinu dle § 2 odst. 1, písm. c) vyhlášky. Jako důvod soud uvedl, že z protokolu o výsledku kontroly vyplývá, že plošina byla určena i pro dopravu osob a materiálu. O určení pro transport materiálu má svědčit i montážní pokyn. Z těchto důvodů měl městský soud za to, že se nejedná o zařízení dle § 2 odst. 2, písm. d) vyhlášky, tedy o zdvihací zařízení, konstruovaná a sestavená výlučně pro montážní účely (montážní stožáry, ramena, nástavby apod.). Závěr městského soudu je dle stěžovatele přinejmenším ukvapený a nekonzistentní. Již samo označení „montážní plošina“ je směsí označení zařízení podle dvou různých ustanovení výše uvedené vyhlášky: § 2 odst. 1, písm. c) hovoří o pracovní plošině (a označuje ji za vyhrazené zařízení), § 2 odst. 2, písm. d) hovoří o zařízení pro montážní účely (která nejsou vyhrazenými zařízeními). Z terminologických nepřesností dle názoru stěžovatele plynou i vady skutkového posouzení a následně právního hodnocení. Z definice pohyblivé pracovní plošiny totiž nevyplývá, že by na rozdíl od zařízení pro montážní účely byla určena pro dopravu materiálu a osob. Zásadní dle stěžovatele totiž je, že jak montážní plošina, tak zařízení pro montážní účely jsou určeny k tomu, aby se jejich prostřednictvím přepravovali lidé a materiál. Nelze si rozumně představit (v textu předpisu z roku 1979), že by zařízením pro montážní účely bylo rozuměno výlučně robotické zařízení pracující samo o sobě. I na zařízení pro montážní účely pracují lidé, a pokud mají něco montovat, musí k tomu mít přirozeně též nějaký materiál. Jestliže tedy městský soud dospěl k závěru, že tzv. „montážní plošina“ byla vyhrazeným zdvihacím zařízením dle § 2 odst. 1, písm. c) vyhlášky proto, že jejím prostřednictvím (resp. na ní) se pohybovali pracovníci a materiál, pak takový závěr není přezkoumatelný - tento fakt totiž nijak neodlišuje pracovní plošinu od zdvihacího zařízení pro montážní účely.

Podle názoru stěžovatele se městský soud vůbec nevypořádal s námitkou, že pro demontáž zdvihacího zařízení není dle § 3 odst. 1 vyhlášky potřeba oprávnění. Městský soud nesprávně uvažoval tak, že pokud „montážní plošinu“ označil za vyhrazené zdvihací zařízení, je k provádění demontáže nutno mít oprávnění dle vyhlášky. Je ovšem

skutečností, že výčet činností, ke kterým je třeba oprávnění, je v § 3 odst. 1 vyhlášky proveden taxativně a demontáž v něm uvedena není.

Veškerá pochybení kladená stěžovateli za vinu, jejichž původ je odvozen od faktu, že subdodavatel nebyl osobou oprávněnou k provádění prací, tedy ve skutečnosti žádnými pochybeními nejsou. Správní orgány i městský soud dle stěžovatele šly nad rámec právního předpisu. Argumentace stavebním zákonem je pak nepřipadná, stavební zákon pouze obecně odkazuje na činnosti, ke kterým je třeba oprávnění, ovšem k demontáži oprávnění třeba není. Naprosto neodůvodněný a nemající oporu v zákoně či jiném právním předpisu je závěr městského soudu o tom, že „provozovatelem je v obecné rovině fyzická nebo právnická osoba, která provozuje určité zařízení, tj. provádí činnosti, kterými se toto zařízení obsluhuje“. Podle takové úvahy by byl provozovatelem výtahu každý člověk, který do něj vstoupil a zmáčkl tlačítko příslušného podlaží. V tomto ohledu je napadený rozsudek zcela nepřezkoumatelný, resp. úvaha soudu jednoznačně nesprávná (správné tak nemůže být ani právní posouzení z toho vyplývající). Provozovatelem zdvihacího zařízení je ve skutečnosti (stejně jako např. u osobního vozidla) jeho vlastník nebo osoba, které bylo zařízení smluvně předáno. O tom svědčí ostatně nejen text § 3 odst. 1 vyhlášky - viz „U zařízení... musí mít oprávnění k opravám též organizace, která zařízení provozuje, pokud si opravy vykonává sama.“ Z kontextu je zřejmé, že organizace provádějící opravy (natož demontáž) není provozovatelem zařízení. Výslovně je za provozovatele označen vlastník výtahu v ČSN 27 002 upravující problematiku servisu výtahů. I pokud by stěžovatel připustil, že vlastník mu smluvně předal zdvihací zařízení a stěžovatel se tak stal provozovatelem výtahu, pak na stejném principu předal stěžovatel smluvně zařízení svému dodavateli – a provozovatelem zařízení byl dodavatel stěžovatele.

S ohledem na výše uvedené stěžovatel požaduje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti stěžovatelky

Žalovaný se ztotožňuje se závěrem městského soudu o tom, že klec výtahu spolu s podlahou byla nadále užívána jako montážní plošina sloužící k přepravě osob a materiálu ve výtahové šachtě. Pokud stěžovatel namítá, že k demontáži není třeba mít oprávnění dle vyhlášky, žalovaný zdůrazňuje, že pokud by šlo pouze o demontáž, pak by se výtahová kabina nacházela v přízemí výtahové šachty a nebyla by následně užívána jako montážní plošina s cílem dopravovat osoby a materiál na pracovišti.

Žalovaný se rovněž ztotožňuje s názorem městského soudu, který ve svém rozsudku uvedl, že za provozovatele se v obecné rovině považuje fyzická nebo právnická osoba, která provozuje určité zařízení, tj. provádí činnosti, kterými se toto zařízení obsluhuje. V daném případě může být provozovatelem vzniklé plošiny (jakožto vyhrazeného zdvihacího zařízení) výlučně osoba disponující příslušným oprávněním k činnostem spojeným s takovým zařízením, tj. stěžovatel, který výrobu plošiny započal a který je hlavním zhotovitelem stavby. Pokud by tedy k úpravám výtahové kabiny nedošlo, byl by provozovatelem skutečně vlastník výtahu, nicméně v tomto případě se již nejednalo

pokračování

o výtah, nýbrž o montážní plošinu jakožto o vyhrazené zdvihací zařízení vzniklé úpravami provedenými stěžovatelem.

Žalovaný považuje kasační stížnost za nedůvodnou a navrhuje, aby ji Nejvyšší správní soud zamítl.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

Nejvyšší správní soud přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Kasační stížnost je rovněž přípustná.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek městského soudu a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Stěžovateli je přičítáno spáchání správního deliktu zakotveného v § 30 odst. 1 písm. q) zákona o inspekci, jehož se dopustil tím, že dne 9. 9. 2011 (tj. v den vzniku pracovního úrazu pana I. C.) jako zhotovitel stavebně montážních prací nezajistil vybavení pracoviště pro bezpečný výkon práce a nedodržel další požadavky kladené na bezpečnost a ochranu zdraví, především připustil, aby demontáž staré technologie výtahu a následnou úpravu části výtahové kabiny na montážní plošinu, která byla dočasně používána za účelem dopravy materiálu a osob ve výtahové šachtě, prováděl smluvní zhotovitel – společnost SAM, s.r.o., který není pro tyto činnosti odborně způsobilý. Stěžovateli je kladeno za vinu, že nezajistil pro práci na plošině bezpečnost a ochranu zdraví při práci ve výšce, neboť nezabezpečil osoby provádějící montážní práce proti pádu technickou konstrukcí, neboť plošina nebyla vybavena prostředky kolektivní ochrany, konkrétně zábradlím s výškou horní tyče nejméně 1,1 m nad podlahou a střední příčkou zábradlí, případně jinou vhodnou výplní, chybělo zajištění proti podklouznutí, tj. ochranná zářezka (lišta) u podlahy plošiny o výšce minimálně 0,15 m. Stěžovatel tak nesplnil svou povinnost vyplývající z § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 309/2006 Sb. v návaznosti na povinnosti stanovené v § 3 odst. 1 písm. b) a odst. 2 a § 4 nařízení vlády a v bodu I. 4. přílohy k tomuto nařízení.

Stěžovatel se rovněž dopustil přičítaného správního deliktu tím, že nezajistil řádné vedení provozní dokumentace, zejména provozního deníku montážní plošiny, nestanovil odpovědné osoby k obsluze, k provádění funkčních prohlídek zařízení před zahájením provozu a odpovědné odborně způsobilé osoby k provádění funkčních kontrol a zkoušek před uvedením zařízení do provozu včetně stanovení povinností zapisování výsledků z těchto kontrol a nestanovil jejich rozsah. Nesplnil tak povinnost vyplývající z § 3 odst. 2 písm. f) zákona č. 309/2006 Sb. v návaznosti k povinnostem stanoveným v § 4 odst. 1, 2 a 3 nařízení vlády č. 378/2001 Sb. a § 3 odst. 3 písm. b) a odst. 4 písm. a) nařízení vlády č. 101/2005 Sb., o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí, ve znění pozdějších předpisů.

V kasační stížnosti stěžovatel především namítá, že městský soud nedostatečně posoudil, jakého charakteru byla montážní plošina, která byla při předmětném úrazu užívána.

Městský soud aproboval názor žalovaného, který montážní plošinu, která byla v daném případě užívána, podřadil pod vyhrazené zdvihací zařízení dle § 2 odst. 1 písm. c) vyhlášky č. 19/1979 Sb., kterou se určují vyhrazená zdvihací zařízení a stanoví některé podmínky k zajištění jejich bezpečnosti, tedy že se jedná o pohyblivou pracovní plošinu s výškou zdvihu nad 3 m. Nejvyšší správní soud se se závěrem městského soudu ztotožňuje.

Zásadní při posouzení věci je otázka, zda montážní plošina splňuje popisné náležitosti § 2 odst. 1 písm. c) vyhlášky č. 19/1979 Sb., kterou se určují vyhrazená zdvihací zařízení a stanoví některé podmínky k zajištění jejich bezpečnosti.

Podstatnou, a to pro určení delikttní odpovědnosti, je rovněž skutečnost, že v rozhodnutí o povolení stavby ze dne 24. 8. 2011, č. j. ÚMČ P15 299332/2011/OUPSUMJÍ, je stavebním úřadem v části II stanovených podmínek pro vedení stavby uvedeno, že *provedení stavby provede dodavatelsky firma Schindler CZ, a.s.* (tedy stěžovatel), tato ustanoví stavbyvedoucího a stavební dozor. Není tak pochyb o tom že stěžovatel byl odpovědný za vedení stavby, tedy i za činnost, která byla v průběhu stavby v souvislosti s prováděním stavebních a jiných s tím souvisejících prací prováděna. Byl tedy rovněž odpovědný za dodržování příslušných právních předpisů.

Nejvyšší správní soud shledal námitku stěžovatele, že montážní plošinu nelze považovat za vyhrazené technické zařízení a že k práci s ní ani k její výrobě není zapotřebí zvláštního oprávnění dle vyhlášky č. 19/1979 Sb., nedůvodnou.

Jak městský soud správně uvedl, § 2 vyhlášky č. 19/1979 Sb. stanoví jednak pozitivní, jednak negativní vymezení vyhrazených zdvihacích zařízení. Za vyhrazená zdvihací zařízení se považují mimo jiné pohyblivé pracovní plošiny s výškou zdvihu nad 3 m. Naopak těmito zařízeními nejsou zdvihací zařízení, konstruovaná a sestavená výlučně pro montážní účely (montážní stožáry, ramena, nástavby apod.).

Je nepochybné, že původní výtah, na němž pracovníci stěžovatele a následně pracovníci smluvního zhotovitele, prováděli demontáž, byl bez dalšího vyhrazeným zdvihacím zařízením ve smyslu § 2 odst. 1 písm. e) vyhlášky, neboť byl trvalou součástí stavby, měl nosnost nad 100 kg a výšku zdvihu nad 2 m. Po provedených demontážních činnostech (tj. po odstranění stěn kabiny výtahu a všech jejích částí), kdy zůstal pouze rám a podlaha výtahu, však vzniklo z tohoto zařízení (resp. jeho torza) rovněž vyhrazené zdvihací zařízení, a to pohyblivá pracovní plošina vyhlášky, neboť byly naplněny zákonné pojmové znaky dle § 2 odst. 1 písm. c) uvedené vyhlášky, tj. jednalo se o *pohyblivou pracovní plošinu s výškou zdvihu nad 3 m*; je totiž zcela zjevné, že plošina byla určena pro dopravu materiálu, což stěžovatel nijak nezpochybil. Sloužila tedy jako pracovní plošina, která vznikla fakticky z výtahu, který zůstal trvalou součástí stavby – viz § 2 odst. 1 písm. d) cit. vyhlášky; nebylo ji proto možno podřadit pouze z důvodu faktických provedených úprav bez dalšího pod § 2 odst. 2 písm. d) vyhlášky (zařízeními nejsou zdvihací zařízení, konstruovaná a sestavená výlučně pro montážní účely) s tím, že se o vyhrazené zdvihací

pokračování

zařízení nejedná. Jinými slovy nemůže dojít ke změně vyhrazeného zdvihacího zařízení na „nevyhrazené“ pouhou jeho částečnou demontáží, má-li nadále sloužit k obdobnému účelu (doprava materiálu). Již i z toho důvodu nelze připustit, aby v takovém případě měla platit mírnější, či žádná pravidla pro jeho provozovatele.

Podle § 3 vyhlášky č. 19/1979 Sb., lze vyrábět, montovat, provádět generální opravy a rekonstruovat vyhrazená zdvihací zařízení nebo dodavatelským způsobem je opravovat a provádět revize a revizní zkoušky jen na základě oprávnění vydaného orgánem dozoru. Přestože citované ustanovení výslovně nezahrnuje demontáž mezi činnosti s vyhrazenými zdvihacími zařízeními, ke kterým by bylo příslušné oprávnění nezbytné, lze činnosti prováděné pracovníky stěžovatel, resp. následně pracovníky smluvního zhotovitele pod toto ustanovení z povahy věci zcela jistě podřadit (demontáž, je totiž nepochybně vždy součástí montáže, resp. opravy).

Smyslem citovaného ustanovení je, aby příslušný subjekt měl vyžadované oprávnění vždy, provede-li do vyhrazeného zdvihacího zařízení zásah a bude-li toto zařízení nadále nějakým způsobem používáno.

V projednávané věci je podstatné, že provedená demontáž původního vyhrazeného zdvihacího zařízení nesměřovala výhradně k odstranění dosavadního výtahu, tj. k jeho vyřazení z provozu, nýbrž provedenou úpravou (demontáží spočívající v odstranění jeho bočních částí) došlo zcela cíleně ke zřízení pracovní plošiny, která měla být využita k dopravě materiálu, (nevylučuje to současně i přepravu osob, které materiál mohou zajišťovat).

K jakékoli činnosti související s posuzovanou montážní plošinou tak bylo příslušné oprávnění nezbytné. Společnost SAM, s. r. o. však takovým oprávněním nedisponovala a její zaměstnanci, kteří demontáž fyzicky prováděli, nebyli odborně způsobilí. Jak již bylo uvedeno výše, tím, kdo byl odpovědný za stavební a jinou činnost související se zabezpečením povolené stavby byl stěžovatel. Bylo tedy i na něm, aby demontáž výtahu a jeho úpravu provedla odborně způsobilá osoba, resp. aby tím pověřil dodavatele s patřičným oprávněním.

Stěžovatel, jakožto zhotovitel stavby musí mít povědomí o tom, zda udělením pokynu svým zaměstnancům či subdodatelům by je vystavil riziku, kterému nelze z jeho strany nijak efektivně předejít, pak má odmítnout takový pokyn vydat do doby, než bude riziko odstraněno nebo než budou přijata potřebná opatření na úrovni celé stavby nebo koordinace bezpečnosti a ochrany zdraví při práci - § 15 zákona č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 2. 2014, č. j. 6 Ads 63/2013 - 63).

Nelze přisvědčit námitce stěžovatele, že odpovědnost za zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je uložena pouze jednomu konkrétnímu zhotoviteli, a to vždy zaměstnavateli ve vztahu k jeho pracovišti a jeho zaměstnancům, v daném případě tedy

společnosti SAM spol. s r. o., které poskytl veškerou součinnost k vybavení pracoviště a porušení právních předpisů z její strany nelze přičítat stěžovateli.

Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 12. 2. 2014, č. j. 6 Ads 63/2013 - 63, mimo jiné ve věci skutkově obdobné konstatoval: *„Povinnosti na úseku prevence rizik a bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců dle zákoníku práce mají vzájemné průniky, pokud jde o osoby odpovědné za jejich přijetí. Jedno a totéž opatření tak mohou mít povinnost přijmout různé subjekty na různých úrovních řízení a každý z nich může být potrestán za své vlastní selhání. Jinými slovy, každý zaměstnavatel má povinnost chránit před riziky své zaměstnance a dokonce i další osoby zdržující se na jeho pracovišti, včetně svých subdodavatelů a zaměstnanců jiných dodavatelů. Tutéž povinnost však má (v rámci svých objektivních možností) též hlavní dodavatel v rozsahu celé stavby a další subdodavatelé v rozsahu svých pracovišť a vůči svým zaměstnancům odesílaným na jiná pracoviště.“* Jinými slovy patřičná opatření na úseku bezpečnosti práce a ochrany zdraví mohou mít povinnost přijmout různé subjekty a každý z nich může být postižen v řízení o správním za své vlastní selhání. Potrestání stěžovatele samo o sobě nevylučuje vedení samostatného řízení proti jeho „subdodavateli“, dopustil-li se tento pochybení, která mu ze zákona důvodně lze přičítat. Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 10. července 2008, č. j. 1 As 51/2008 - 72, připustil, že není vyloučeno, aby určitý škodlivý následek byl způsoben konáním či opomenutím více právnických osob (a to případně i v souběhu s přestupkem fyzické osoby); v takovém případě správní orgány zkoumají odpovědnost každé z právnických osob ve vztahu k jí porušené právní povinnosti samostatně a těmto právnickým osobám jsou pak sankce udělovány rovněž samostatně.

Povinnost zajistit řádné vybavení pracoviště pro bezpečný výkon práce a ochranu zdraví pracovníků nese v rozsahu stavby, jejímž zhotovením byl pověřen (jakož i výkonem stavebního dozoru na ní) rovněž její zhotovitel; tím dle již zmiňovaného stavebního povolení ze dne 24. 8. 2011, byl stěžovatel. Skutečnost, že zhotoviteli, který nadto nebyl oprávněn k provádění jakýchkoli úprav demontáže) na vyhrazeném zdvihacím zařízení, stěžovatel, jak tvrdí, poskytl veškerou součinnost k vybavení pracoviště, jej nezavazuje odpovědnosti za porušení právních předpisů na úseku bezpečnosti práce a ochrany zdraví při práci. Skutečnost, že fakticky demontáž prováděl zaměstnanec subjektu od stěžovatele odlišného (SAM společnost s. r. o.), je přitom nerozhodná.

Stěžovateli nelze přisvědčit ani stran námitky týkající se vymezení pojmu provozovatel, který na stěžovatele nedopadá, a nelze proto na něj vztahovat zákonná ustanovení, jejichž porušení je mu přičítáno.

Je nesporné, že stěžovateli je přičítán správní delikt dle § 30 odst. 1 písm. r) zákona o inspekci práce, kterého se měl dopustit tím, že nezajistil řádné vedení provozní dokumentace zejména provozního deníku montážní plošiny, nestanovil odpovědné osoby k obsluze, k provádění funkčních prohlídek zařízení před zahájením provozu a odpovědné odborně způsobilé osoby k provádění funkčních kontrol a zkoušek před uvedením zařízení do provozu včetně stanovení povinností zapisování výsledků z těchto kontrol a nestanovil jejich rozsah; tímto jednáním nesplnil svou povinnost vyplývající z § 3 odst. 2 písm. f) zákona č. 309/2006 Sb. v návaznosti k povinnostem stanoveným v § 4 odst. 1, 2 a 3 nařízení vlády č. 378/2001 Sb. a § 3 odst. 3 písm. b) a odst. 4 písm. a) nařízení vlády č.

pokračování

101/2005 Sb. Tyto povinnosti ukládá zákon právníké osobě, která neplní povinnosti při zajištění řádného stavu používaných výrobních a pracovních prostředků a zařízení stanovené v zákonu o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a v nařízení vlády, kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a nářadí.

Je pravda, že pojem *provozovatel* zdvihacího zařízení v odůvodnění porušení výše uvedených povinností nevhodně použil na straně 7 prvostupňový správní orgán („*Zhotovitel a provozovatel technického zdvihacího zařízení ... nesplnil povinnost...*“). Platná právní úprava toto označení však nezná.

Za porušení stěžovateli přičítaných povinností je odpovědný dle právní úpravy zhotovitel ve smyslu legislativní zkratky uvedené v § 3 odst. 1 nařízení č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy. Tím je zaměstnavatel, který provádí stavbu nebo se na jejím provádění podílí jako zhotovitel stavebních, montážních, stavebně montážních, bouracích nebo udržovacích prací bez ohledu na jejich stavebně technické provedení, použité stavební výrobky, materiály, konstrukce, účel jejich využití a dobu jejich trvání pro jinou fyzickou osobu, podnikající fyzickou osobu nebo právnickou osobu (dále jen "zadavatel stavby") na jejím pracovišti vymezeném dočasně k realizaci stavby (dále jen "staveniště"). Ve věci není sporné, že stěžovatel prováděl práce, resp. k jejich provedení byl povinen na základě rozhodnutí o povolení stavby „Modernizace osobních výtahů“ Boloňská č. p. 303, Praha 10, ze dne 24. 8. 2011, které bylo vydáno stavebníkovi (zadavateli) Bytovému družstvu Boloňská 303, Praha 10 (viz stavební podmínky, bod II).

Nejvyšší správní soud konstatuje, že v žádném z ustanovení, na které odkazuje žalovaný při porušení povinností stěžovatele, není odpovědnou osobou *provozovatel* zdvihacího zařízení. Nejvyššímu správnímu soudu proto není zřejmý účel posuzování, zda stěžovatel byl či nebyl provozovatelem zdvihacího zařízení, neboť odpovědnou osobou v projednávané věci je jednoznačně zhotovitel, který provádí stavbu. Příkladná argumentace, vedená stěžovatelem v tomto směru, je tak zcela nepřijatelná; lze k ní pouze poznamenat, že pokud si subjekt, který vyhrazené zdvihací zařízení provozuje, provádí opravy sám, je povinen mít oprávnění; jedine v tomto případě je odpovědný jakožto „provozovatel“, ale nikoliv z důvodu, že je „provozovatel“, tedy zařízení fakticky provozuje, ale z důvodu, že je zhotovitelem oprav.

Nejvyšší správní soud neshledal kasační námitky stěžovatele důvodné. Městský soud se řádně vypořádal se všemi námitkami stěžovatele, po právní stránce posoudil věc v souladu se zákonem a své závěry řádně a přezkoumatelným způsobem odůvodnil.

Na základě výše uvedeného Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení a žalovanému náklady řízení přesahující jeho běžnou správní činnost

nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 9. února 2017

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu